

Doc. Mgr. Václav Cvrček, Ph.D.

Proděkan pro vědu a výzkum – programové teze

V nedávné době vykročila FF UK k řadě změn, jejichž cílem je zvýšení jejího potenciálu v oblasti badatelské i výukové. Pro koncipování dalších kroků v oblasti vědy a doktorského studia jsou klíčové především dvě z nich – ustavení Výzkumných center FF UK (a další změny v organizaci vědy na FF UK) a reforma obsahové části doktorského studia:

- Široké spektrum provozovaných oborů, které přináší výjimečný výzkumný potenciál, může být účelně využito, pouze pokud je propojeno funkčními interdisciplinárními vazbami. Výrazem těchto snah je postupná organizace vědy na FF UK po vzoru zahraničních institucí do výzkumných center, která mají plnit úlohu zastřešujících platforem pro excelentní mezioborový výzkum i organizačního schématu vědy na FF UK vůbec, např. v rámci PROGRES.
- Provedená reforma doktorského studia nastavila podrobnější pravidla vytváření nových akreditací a směřuje k formování kvalitnějších a mezioborově srovnatelných studijních plánů, včetně jejich potřebné internacionalizace. Souběžně s tím byla provedena elektronizace studia; lze nicméně očekávat, že systém bude třeba neustále vyvíjet a aktualizovat.

Programové priority představené konkrétněji níže vycházejí jednak z potřeby pružně reagovat na problémy, které s implementací těchto vnitřních změn postupně přicházejí, dále pak z vnějších impulsů, s nimiž se FF UK musí vyrovnat. Úběžníkem těchto snah jsou přitom strategické dokumenty FF UK (především Dlouhodobý záměr včetně jeho aktualizací a Strategický plán), s nimiž jsou tyto teze v souladu. Při koncipování programových cílů nelze odhlédnout ani od časového rámce daného funkčním obdobím (13 měsíců), který realisticky neumožňuje rozsáhlejší koncepční změny.

Věda

Po ustavení a profilování Výzkumných center FF UK je potřeba pokračovat v jejich rozvoji a naplňování jejich mise. Úkolem vedení FF UK je poskytnout badatelům dostatek institucionální i materiální podpory při vytváření výzkumných týmů špičkové úrovně, které budou schopné soutěžit o prestižní grantové prostředky. Ve spolupráci s oblastí grantového řízení je proto třeba v roce 2017 nastavit jasná a transparentní pravidla ustavování vědeckých týmů, včetně principů přidělování počáteční podpory.

V letošním roce proběhla reorganizace VVZ/PRVOUK na jednotlivé programy PROGRES, a to rovněž ve vztahu k připravovanému schématu Výzkumných center. Tato podpora je určena pro široké spektrum vědeckých aktivit, a navrhované programy PROGRES jsou proto rozkročeny přes celou FF UK. Z toho důvodu je žádoucí, aby systém rozdělování prostředků v rámci PROGRES vykazoval dlouhodobější stabilitu a kontinuitu. To je bohužel v rozporu s nepředvídatelností vývoje v oblasti celonárodního hodnocení vědy, od něhož se výše prostředků pro PROGRES odvíjí. Z hlediska programových cílů tak nelze v této souvislosti deklarovat víc než obecné principy, jimiž se systém přidělování prostředků dosud řídil (viz aktuálně projednávaná pravidla rozpočtování) a jichž by se měl držet i v budoucnu: Z jedné strany je třeba, aby neztratil vazbu na mechanismus, jakým jsou prostředky na instituce přidělovány (metodika hodnocení vědy), zároveň je žádoucí ho provázat s postupně vznikajícími autoevaluačními mechanismy fakulty (metodika vnitřního hodnocení FF UK), které budou schopny lépe zohlednit specifické charakteristiky humanitních oborů a kompenzovat nedostatky metodiky celostátní.

- V příštím roce proto bude třeba dále rozvinout příslušnou metodiku vnitřního hodnocení jak v závislosti na probíhajících přípravách na úrovni vládní, tak ve vztahu ke kvalitě příslušných dat a ukazatelů, které je vhodné sledovat, např. podíl mezinárodních publikací dané oblasti.

Doktorské studium

Postgraduální studium je úzce spjato s vědeckým působením FF UK. Je zřejmé, že nabídku kvalitních doktorských programů nelze provozovat na vědecké instituci s podprůměrným výkonem, zároveň ale platí, že špičková vědecká instituce, kterou FF UK bezesporu chce být, se neobejde bez prestižních doktorských oborů. Pro udržení a zvýšení prestiže doktorského studia se jako stěžejní pro nadcházející období jeví tyto tři oblasti:

- Nový vysokoškolský zákon přináší řadu změn i v oblasti doktorského studia: v průběhu roku 2017 bude potřeba novelizovat předpisy související s postgraduálním studiem i s vyplácením stipendií pro doktorské studenty. Jako jednu ze zásadních změn zavádí také institucionální akreditace. Ačkoliv naše postgraduální studium prošlo reformou upravující zejména jeho obsahovou stránku, která už

byla vtělena do části akreditací, je třeba se připravit i na tuto formální změnu, která bude v roce 2017 předmětem jednání i připomínkování, do něhož se musí FF UK aktivně zapojit.

- V souladu s politikou UK je třeba pokračovat v rozvoji internacionalizace doktorského studia. Vytvoření koncepce rozvoje a podpory programů v cizím jazyce, kterou předpokládá aktualizace Dlouhodobého záměru, zahrnuje nejen problematiku „servisní“, ale i strategickou. Je třeba se snažit vedle plošné internacionalizace i o profilování stávajících oborů s potenciálem přilákat mezinárodní studenty, což by mohlo přinášet i nezanedbatelný pozitivní ekonomický efekt. Paralelně s tím bych rád inicioval jednání o budování prestižních (národních i mezinárodních) oborů; v této souvislosti se nabízí vznik nových interdisciplinárních oborů/programů, které budou v ideálním případě sledovat strukturu Výzkumných center.
- Analogicky k funkčnímu propojování badatelské činnosti by se i pro doktorské studium měla ustavit platforma, která umožňuje takové vazby vytvářet. Předpokladem pro efektivní síťování postgraduálních studentů mezi sebou ale také s jinými badateli na FF, kteří se soustředí na podobná témata, je přehled o jejich vědecké činnosti. V součinnosti s proděkanem pro IT bych proto chtěl podnítit vznik celofakultní databáze průřezových badatelských témat a klíčových slov, k nimž se studenti v průběhu svého studia přihlásí. S pomocí těchto informací bude možné snáz vytvářet vědecké týmy ať už pro společný výzkum nebo pro pořádání odborných akcí.

Vědecká rada

Stěžejním úkolem na tomto úseku bude harmonizace vnitřních předpisů s novelou zákona o VŠ a souvisejícími předpisy UK. Jedná se zejména o Jednací řád VR FF UK a opatření děkana, které budou mj. precizovat mechanismy habilitačních řízení a řízení ke jmenování profesorem. Vedle inovací vynucených změnou nadřazené legislativy bychom měli usilovat i o změny, které se soustředí na zvyšování kvality těchto řízení a efektivitu jednání a k nimž už byly formou usnesení VR podniknuty první kroky, např. zavedení funkce zpravodaje pro každé řízení, zpřesnění způsobu volby tématu přednášky před VR. Příprava Jednacího řádu a souvisejících opatření by měla proběhnout v první části roku 2017.

Vydavatelství

Aktualizace Dlouhodobého záměru FF UK počítá s koncepcí rozvoje a podpory výstupů vydávaných fakultou. Ve vzájemné součinnosti kolegia, ediční komise a komise pro vědu se etabloval transparentní mechanismus přidělování podpory fakultním časopisům na základě jejich úspěšnosti a kvality práce redakční rady. Tento způsob cílené podpory je třeba dále rozvíjet. Fakultní nakladatelství je pro FF UK důležité i v segmentu neperiodických publikací, protože značná část vědecké produkce v humanitních a společenskovědních disciplínách je publikována formou monografií.

S ohledem na moderní publikační trendy je třeba klást důraz na elektronické publikace, zejm. pak ty, které jsou vydávány v režimu Open Access. Příznivý vliv na kvalitu výstupů bude mít rovněž důsledné uplatňování stanovených pravidel pro přidělování podpory, dodržování vysokých nároků v rámci recenzního řízení a otevřenost celého vydavatelství autorům mimo FF UK.